

Dr inż. Janusz Dawidziuk
Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Sękocinie Starym

**Dane wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasu
oraz prognoza użytkowania głównego lasów w Polsce**

Skrót referatu na konferencję
„Możliwości wykorzystania sektora leśno-drzewnego w rozwoju kraju”
24–25 października 2012, Sękocin Stary

Podstawowymi informacjami dla sektora leśno-drzewnego są, z jednej strony, dane dotyczące stanu lasu i wielkości zasobów leśnych, z drugiej natomiast – dane odnośnie do możliwości użytkowania głównego w lasach.

Do niedawna stan lasów w Polsce był przedstawiany przede wszystkim na podstawie aktualizowanych danych z okresowych prac urzędniowych. Pełnymi danymi urzędniowymi dysponujemy jednak tylko dla lasów będących w zarządzie Lasów Państwowych, natomiast dane dla lasów innych form własności, szczególnie dla lasów prywatnych, są niepełne. Dużym postępem w uzyskaniu porównywalnych danych w lasach różnych form własności i wypełnieniu tych braków jest wdrożenie (poczynając od 2005 r.) do praktyki leśnej wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasu w lasach wszystkich form własności, wykonywanej w 5-letnim cyklu.

Referat został podzielony na dwie części. W pierwszej części – dotyczącej wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasu (WISL) – przedstawiono ogólne zasady wykonywania WISL oraz podstawowe wyniki z okresu 2007–2011, natomiast w drugiej – prognozę rozwoju zasobów drzewnych i możliwości użytkowania głównego w Lasach Państwowych oraz w lasach prywatnych. Prognozy dla całego kraju opracowano, przyjmując za stan wyjściowy w PGL Lasy Państwowe wyniki aktualizacji stanu powierzchni i zasobów drzewnych na 1 stycznia 2011 r., natomiast w lasach prywatnych – dane z WISL (z uwagi na brak całościowych danych z okresowych prac urzędniowych).

Pierwszy cykl WISL obejmował lata 2005–2009. Obecnie wykonywane są pomiary w ramach drugiego 5-letniego cyklu obejmującego lata 2010–2014. Dysponujemy obecnie wynikami opracowanymi na podstawie pomiarów wykonanych terenowo w latach

2007–2011. Zgodnie z tymi wynikami ogólna wielkość zasobów drzewnych w Lasach Państwowych wynosi ok. 1886 mln m³ grubizny brutto (na pow. 7072,4 tys. ha), natomiast w lasach prywatnych – 367,9 mln m³ (na pow. 1685,7 tys. ha). Wykład prezentuje ogólne informacje odnośnie do dokładności określania wielkości zasobów drzewnych oraz wiekową i gatunkową strukturę zasobów leśnych. Przedstawia również wyniki dotyczące miąższości drzew martwych, liczby pniaków, a także stanu drzewostanów pod względem pielęgnacji. Prezentuje także dane odnośnie do wielkości oraz struktury bieżącego przyrostu miąższości, a także **oszacowane wielkości użytkowania głównego – na podstawie miąższości usuniętych drzew na powierzchniach próbnych w 5-letnim okresie pomiędzy kolejnymi pomiarami.**

Przedstawione w drugiej części referatu prognozy rozwoju zasobów drzewnych w Lasach Państwowych wskazują, że w 30-letnim okresie objętym prognozą będzie następował wzrost wielkości zasobów drzewnych do 2082,0 mln m³ grubizny brutto (o 17% w stosunku do 2011 r.). W okresie tym nastąpi także wzrost możliwości użytkowania głównego w Lasach Państwowych z 32,4 mln m³ w 2011 r. do ok. 43,4 mln m³ grubizny netto w 2041 r. (o ok. 34%). W lasach prywatnych, w okresie do 2041 r., przewidywany jest znacznie większy wzrost wielkości zasobów drzewnych (o ok. 55%) oraz wzrost możliwości użytkowania głównego (o ok. 90%). Wielkości te świadczą o dużych rezerwach w ilości dostarczanego drewna, szczególnie z lasów prywatnych, na potrzeby przemysłu drzewnego.

Opracowane prognozy wskazują na duże różnice w dynamice zmian zasobów leśnych oraz możliwościach użytkowania głównego pomiędzy Lasami Państwowymi i lasami prywatnymi. Różnice te wynikają przede wszystkim z różnego obecnie stanu lasu, tj. zdecydowanie wyższego średniego wieku drzewostanów w Lasach Państwowych (60 lat) niż w lasach prywatnych (46 lat).

Przy analizie uzyskanych wyników nasuwają się m.in. wnioski do Ministra Środowiska (w związku z potrzebą poprawy funkcjonowania lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa) oraz do PGL Lasy Państwowe (odnośnie do potrzeby wykorzystania korzystnej perspektywy gospodarczej wynikającej ze zwiększających się możliwości wzrostu wielkości użytkowania głównego). Nasuwają się także wnioski dla przemysłu drzewnego w związku z perspektywą wzrostu podaży drewna na rynek, a także dla ekologii i ochrony przyrody odnośnie do starzenia się drzewostanów oraz przewidywanego wzrostu ilości drewna martwego w lasach.